

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ PERSONEL KANUNU
MADDE 8 (Subay ve Astsubayların Emekli Aylıkları ve diğer özlük hakları)
AÇIKLAMASI

-Bölüm 3- (Emekli Aylıkları ve Diğer Özlük Hakları)

Hazırlayan:

Avukat Orhan ÇELEN-ANKARA

Kanun No : 926
Kabul Tarihi : 27 TEMMUZ 1967
Yayımlandığı R. Gazete : 10 Ağustos 1967 - Sayı: 12670
Yayımlandığı Düstur : 5. T. Düstur, C. 6 - s. 2352

***

BİRİNCİ KISIM
Genel Esaslar
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Genel Haklar

III – Emeklilik:

Madde 8 – Subayların ve astsubayların özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emeklilik hakları vardır.

(Ek: 3/7/1975 - 1923/3 md.) Şu kadar ki subay ve astsubaylar bu kanunda belirtilen yükümlülük sürelerini tamamlamadıkça emekliliklerini isteyemezler.

(Ek: 26/3/1982-2642/2 md.; Değişik son fıkra: 24/4/2008-5758/1 md.) Emeklilik hakkını kazananlar, emekliliklerini Ocak, Şubat, Temmuz veya Ağustos ayları içinde isteyebilir. Bu aylar dışındaki emeklilik istemleri ancak, ilgili kuvvet komutanı, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının hizmet gerekleri itibarıyla uygun görmesi halinde kabul edilebilir.

NOT:

Bu çalışmanın uzunluğu dikkate alınarak üç bölüm halinde yayınlanmıştır. Daha önce genel açıklama ve isteğe bağlı emeklilik durumu 1. bölümde açıklanmıştır. 2 inci kısımda ise, isteğe bağlı emeklilik dışında kalan resen emeklilik halleri anlatılmıştır. Bu 3. bölüm ise emeklilik aylığı ve diğer özlük hakları konusunu ihtiva etmektedir.

1.Emeklilik isteminde bulunma zamanları:

926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 8 inci maddesine göre; Emeklilik hakkını kazananlar, emekliliklerini Ocak, Şubat, Temmuz veya Ağustos ayları içinde isteyebilecektir. Bu aylar dışındaki emeklilik istemleri ancak, ilgili kuvvet komutanı, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının hizmet gerekleri itibarıyla uygun görmesi halinde kabul edilebilir.

2. Emekli Aylıkları:

5510 sayılı K.nun "Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları" başlıklı 28 inci maddesinin birinci fıkrası, yaşlılık sigortasından sigortalıya sağlanan hakları ikiye ayırmıştır: a) Yaşlılık aylığı bağlanması, b) Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların (kamu görevlilerinin) istekleri üzerine yetkili makamdan emekliye sevk onayı alındıktan sonra ilişkilerinin kesilmesi şarttır(5510 SK. 28/9).

a. Yaşlılık (Normal Emeklilik) aylığının hesaplanması:

15 Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığına tabi bir kamu görevine başlayan TSK personelinin emekli maaş ve ikramiye hesaplamasında;

- Buldukları derece (gösterge aylığı),
- Hak sahibi oldukları ek gösterge (ek gösterge aylığı),
- Taban aylığı,
- Kıdem yılı süreleri (kıdem aylığı),
- Ek göstergelerine bağlı olarak esas alınacak en yüksek devlet memuru aylığı oranı ile hak kazandıkları makam ve temsil/görev tazminatları esas alınmaktadır.

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

TSK.da görevli askeri personel, gerekli olan yaş ve hizmet süresi koşullarını tamamladıklarında emekli maaşı ve ikramiyesi alabileceklerdir.

5510 sayılı K.nun 29 uncu maddesinin 1 inci fıkrası ise; 5510 SK.nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığının, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucunda bulunan tutar olduğunu ifade etmiştir.

Ortalama aylık kazanç, sigortalının her yıla ait prime esas kazancının, kazancın ait olduğu yıldan itibaren aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan kazançlar toplamının, itibarî hizmet süresi ile fiilî hizmet süresi zammı hariç toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanan ortalama günlük kazancın otuz katıdır(5510 SK. 29/2).

Aylık bağlama oranı ise, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Ancak aylık bağlama oranı % 90'ı geçemez(5510 SK. md. 29/3).

Yukarıdaki şekilde hesaplanan aylığın başlangıç tarihinin yılın ilk altı aylık dönemine rastlaması halinde 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre Ocak ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak, yılın ikinci altı aylık dönemine rastlaması halinde ise öncelikle Ocak ödeme dönemi, daha sonra Temmuz ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranları kadar artırılarak, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki aylığı hesaplanır(5510 SK. md. 29/5).

5510 SK.nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılardan (kamu görevlileri) yaşlılık aylığına hak kazananlara, yetkili makamdan alınan emekliye sevk onayı üzerine görevleriyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden, ay başından itibaren aylık bağlanır(Bkz. 5510 SK. 30/1-c).

5510 SK.nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılardan (kamu görevlileri), bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

eden ödeme dönemi başında kesilir. Bunlardan bu Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında 5510 SK.nun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak bağlanır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bu fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır(Bkz. 5510 SK. 30/3-a).

15 Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığına tabi bir kamu görevine başlayan TSK personelinin emekli maaş ve ikramiye hesaplamasında;

- Buldukları derece (gösterge aylığı),
- Hak sahibi oldukları ek gösterge (ek gösterge aylığı),
- Taban aylığı,
- Kıdem yılı süreleri (kıdem aylığı),

Ek göstergelerine bağlı olarak esas alınacak en yüksek devlet memuru aylığı oranı ile hak kazandıkları makam ve temsil/görev tazminatları esas alınmaktadır.

TSK.da görevli askeri personel, gerekli olan yaş ve hizmet süresi koşullarını tamamladıklarında emekli maaşı ve ikramiyesi alabileceklerdir.

Askeri personelin aylık hesaplaması:

926 SK.nun 136 ıncı maddesinin 1/a bendinde aylığın tanımı yapılmış ve Aylığın;¹ Silahlı Kuvvetlere mensup subay ve astsubayların fiili kadrolarına, rütbe, kıdem ve kademe yıllarına göre kendilerine ay itibarıyla ödenen parayı ifade ettiği belirtilmiştir.

926 SK.nun “Gösterge Tabloları” başlıklı 137 inci maddesinde de, Silahlı Kuvvetlerdeki subayların, astsubaylıktan subay olanların, astsubayların, uzman erbaş ve uzman jandarmaların aylıklarının nasıl saptanacağı ile buna esas gösterge rakamları belirlenmiştir.

Bu maddeye göre;

Silahlı Kuvvetlerdeki subayların, astsubaylıktan subay olanların, astsubayların, uzman erbaş ve uzman jandarmaların aylıkları, rütbe, rütbedeki kıdem ve kademe esasına göre saptanır(926 SK. md. 137/1).

En düşük gösterge rakamı 560, en yükseği 1500 dür(926 SK. 137/2).

Rütbe rütbe kıdemliliği ve kademelere göre(Bkz. 926 SK. 137/3),

a) Subayların gösterge tablosu 926 SK.na Ek -VI sayılı cetvelde.

b) Astsubaylıktan subay olanların gösterge tablosu 926 SK.na Ek - VII sayılı cetvelde,

c) Astsubaylar hakkındaki gösterge tabloları 926 SK.na Ek-VIII sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Astsubay, meslek yüksek okulu mezunları ve kendi nam ve hesabına fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okulunu bitirerek temel askerlik eğitiminde başarılı olup astsubay çavuşluğa nasbedilenler, EK - VIII/A sayılı cetvele göre 9 uncu derecenin birinci kademesinden göreve başlarlar. Bunlar görevde oldukları süre içerisinde lisans

---

¹ Subay ve astsubayların aylık ve ödenekleri ile hizmetle ilgili her çeşit ödemeler, özel kanun hükümleri saklı kalmak şartı ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda yazılı esaslar dahilinde yürütülür(926 SK. md. 135).

tamamlama eğitimi yaptıkları veya en az dört yıl ve daha fazla süreli bir fakülte veya yüksek okulu bitirdikleri takdirde, mezun olduklarına dair resmî belgeyi ibraz edip müracaatını yaptığı tarihteki derece ve kademelerine iki kademe ilâve edilerek intibakları yapılır. Birden fazla fakülte veya yüksek okul öğrenimi dikkate alınmaz. Bu şekilde intibakı yapılan astsubayların sonraki rütbelerinin ilk kademeleri intibak yolu ile verilen kademe miktarı kadar fazladır.

Uzman jandarma ve uzman erbaşlardan muvazzaf astsubaylığa nasbedilenlerden, nasbedildikleri astsubay çavuş rütbesinin aylığından fazla derece ve kademe aylığı alanlar; daha önce emsal oldukları uzman jandarma veya uzman erbaşların derece, kademe ve yükselecekleri yeni derece ve kademe aylıklarına göre aylık almaya devam ederler. Ancak, yükselecekleri astsubaylık rütbe ve rütbe kıdemliliğindeki derece ve kademe aylıkları, daha önce emsal oldukları uzman jandarma veya uzman erbaşların derece ve kademe aylıklarına eşit veya fazla hâle gelince, emsali astsubaylar hakkındaki aylık derece ve kademelerine tâbi tutulurlar.

d) Uzman jandarma çavuşlar ile uzman çavuşların gösterge tablosu Ek - IX sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Kanunda yer alan her rütbe ve rütbe kıdemliliğine ait gösterge tablolarındaki rakamların katsayı ile çarpılmasından elde edilecek miktar ödenecek brüt aylık tutarını gösterir(926 SK. md. 142). Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde, o aya ait peşin ödenen aylık veya harçlık geri alınmaz(926 SK 145/2).

926 SK. hükümlerine göre aylık almakta iken; esir veya harp gaibi olanlar yahut enterne edilenler ile terörle mücadele görevi sırasında veya bu görevinden dolayı alıkonulan ya da kaybolanların ailelerine kanuni kesintiler dışında kalan maaşlarının tamamı ödenir. Bunların aileleri doğum-ölüm yardımı, tahsil bursu, lojman ve sağlık tesislerinden yararlanmaya devam ederler. Yapılan maaş ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hak sahiplerine aylık bağlanması hâlinde, bu aylığın bağlandığı tarihten itibaren kesilir. Ancak bu aylığın başlangıç tarihine kadar yapılan ödemeler ilgililerden tahsil edilmez. Türk Medenî Kanununun gaipler hakkındaki hükümleri saklıdır(926 SK 145/3).

Ek gösterge rakamları:

Ancak yukarıdaki gösterge rakamlarına (926 SK. 137/4);

a) Subaylar için I sayılı ek gösterge cetvelinde, (109 uncu maddeye göre astsubaylıktan subay olanlar dahil)

b) Astsubaylar için III sayılı ek gösterge cetvelinde,

c) Askeri hakimler için IV sayılı ek gösterge cetvelinde,

rütbe ve derecelere göre belirlenen ek gösterge rakamları eklenir

Katsayı:

Subay ve astsubay maaş tutarlarının hesabı için gösterge tablolarındaki gösterge rakamlarının çarpılacağı katsayı, Devlet memurları için tespit edilen katsayıdır(926 SK. 138/1). Katsayı değişimi, aylıklarda artış veya eksilish sayılmaz(926 SK. 138/2).

b. Yaşlılık toptan ödemesi :

(Yaş şartını doldurduğu halde malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalı): 5510 sayılı Kanun 31 inci maddesinin 1 inci fıkrası; 5510 SK.nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa (c) bendi kapsamında sigortalı (kamu görevlileri) olanlardan, herhangi bir nedenle çalıştığı işten ayrılan veya işyerini kapatan ve yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaş şartını doldurduğu halde malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında ise kendi adına bildirilen, (b) bendi kapsamında ise ödediği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde verilir.

Bu Kanuna göre toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden bu Kanuna tabi olarak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlar, yazılı olarak müracaat etmeleri halinde, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı

ile güncellenerek bulunan tutarın ilgiliye tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri halinde, bu hizmetler ihya edilerek bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınır(Bkz. 5510 SK. 31/2).

c. Fiili hizmet süresi zammı:

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde, Jandarma Genel Komutanlığında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli subay, yedek subay, astsubay, yedek astsubay, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erlerin prim ödeme gün sayılarına, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için 90 gün fiilî hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiilî hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiilî hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir. Çalışmanın fiilî hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için.. sigortalının kapsamındaki işyerleri ile birlikte belirtilen işlerde fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır(Bkz. 5510 SK 40/1 ve 2-13).

5510 SK.nun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre hesaplanan fiilî hizmet süresi zammı, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde, Jandarma Genel Komutanlığında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli subay, yedek subay, astsubay, yedek astsubay, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler için sekiz yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenir. Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere yarısı emeklilik yaş hadlerinden indirilir(Bkz. 5510 SK 40/3). Yukarıdaki fıkroda belirtilen yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için subay, yedek subay, astsubay, yedek astsubay, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler için; ölüm ve malûliyet halleri ile en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şarttır(Bkz. 5510 SK. 40/4).

d. İtibarî hizmet süreleri ve itibarî hizmet süresi primi:

5510 Sayılı K.nun 49 uncu maddesinin 1 inci fıkrasına göre; İtibarî hizmet süresi, 5510 sayılı Kanuna göre bağlanacak aylıklar ve yapılacak toptan ödemelerin hesabında dikkate alınan ancak hiçbir şekilde 5510 sayılı Kanunla tanınan hakları kazanma bakımından gerekli prim ödeme gün sayısı, yaş ve emeklilik ikramiyesinin hesabında nazara alınmayan süredir(5510 SK. md 49/1).

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

Sigortalıların aşağıda yazılı görevlerde geçen zamlar hariç, fiilî hizmet sürelerinin her yılı için;

a) Subay (yedek subay dahil), astsubay (yedek astsubay dâhil), uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erlerden;)

1) Harbi doğuran genel ve kısmî seferberliğe katılanların, harbin ilânından seferberliğin bitim tarihine,

2) Seferberliği gerektiren iç tedip hareketlerine fiilen katılan birliklerde görevli olanların, çarpışmaların başlangıcından seferberliğin sona erdiği tarihe,

3) Harp veya seferberlik ilân edilmeden, Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca, yabancı ülkelere gönderilen Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapanların çarpışma meydana gelmesi halinde, çarpışma süresince veya çarpışma bitmeden dönenler için Türkiye'ye dönüş tarihine,

kadar geçen tutsaklık süreleri dahil fiilî hizmet sürelerinin,

b) 4 üncü madde gereği sigortalı sayılanlardan yukarıdaki fıkranın (a) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde yazılı hareketlere sivil görevli, er veya erbaş olarak katılanların, bu durumlarda geçen fiilî hizmet sürelerinin, bu tarihlerden sonra devam eden tutsaklık sürelerinin,

c) Harp halinde düşmana tutsak düşen veya düşman tarafından enterne edilen sigortalılardan kanunları gereğince, aylıkları ödenmek suretiyle, sözleşmeli personel hariç olmak üzere kurumları ile ilgileri kesilmeyenlerin, bu durumlarda geçen fiilî hizmet sürelerinin,

her yılı için altı ay itibarî hizmet süresi olarak eklenir. Bu nedenlerle eklenecek itibarî hizmet sürelerinin toplamı, üç yıldan fazla olamaz(5510 SK. md 49/1).

Kamu idarelerinde pilot olan ve olmayan uçucu, denizaltıcı, dalgıç, kurbağa adam ve paraşütçülerin bu görevlerde geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin her yılı için üç ay itibarî hizmet süresi eklenir. Bunlardan bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve

(2) numaralı alt bentlerinde gösterilenler için itibarî hizmet süresi zamları ayrıca eklenir(5510 SK. md 49/2).

e. Emeklilik ikramiyesi:

5510 SK.da emekli ikramiyesi geçici 4. madde de düzenlenmiştir. Geçici madde 4/5'e göre, "Bu madde kapsamına girenlerin... emekli ikramiyeleri hakkında... 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

5434 sayılı TC. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89 uncu maddesinde düzenlenen emekli ikramiyesi uygulamasının kapsamına, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (2008 Ekim ayı başından önce) kamu görevlisi olan iştirakçileri girmektedir.

5510 SK döneminde memuriyet görevi üstlenen (Ekim 2008 başından sonra kamu görevlisi olanlar) kişilerin emekli ikramiyesi hakları ise, 5434 SK.a eklenen Ek 82 inci ile tanzim olunmuştur. Yeni bu ek madde, 5510 SK'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra (yeni) kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların haklarını düzenlemektedir.

Bu maddeye göre kamu görevlileri ve hak sahipleri için kapsam şu şekilde açıklanmıştır:²

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı (kamu görevlisi) olarak çalışmaya başlayanlardan;

- 1-Sigortalı çalışma sürelerinin tamamında kamu görevlisi olanlar
- 2-İşçi, bağımsız çalışan ve kamu görevlisi konumlarının birden fazlasına tabi olarak çalışanlardan, aylık bağlandığı sırada kamu görevlisi statüsünde olanlar
- 3-Aylık bağlandığı sırada bağımlı veya bağımsız olarak herhangi bir işte çalışmıyor olmakla birlikte, son kez kamu görevlisi olarak çalışmış olanlar
- 4-Kamu görevlisi olarak yaşlılık toptan ödemesine hak kazananlar

---

² Sözer, Ali Nazım: Önceki Çalışmalarında Kamu Görevlisi Olanların Emekli İkramiyesi Hakkı, Sosyal Güvenlik Dergisi, Haziran 2011, Cilt 1, Sayı 1, s.92

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

5-Kamu görevlisi olarak çalışmakta iken ölenlerin ölüm aylığı bağlanan veya ölüm toptan ödemesi yapılan hak sahipleri

6-Son olarak kamu görevlisi statüsünde çalışıp ölüm tarihinde herhangi bir işte çalışmıyor olanların ölüm aylığı bağlanan veya ölüm toptan ödemesi yapılan hak sahipleri (Ek Md. 82/1, a-f)

7-Kamu görevlisi olarak biten görevleri sonrası isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedikten sonra aylık veya toptan ödeme almaya hak kazanan kişiler (Ek Md. 82/5).

82 inci maddedeki bu düzenlemeye göre, "... kamu idarelerinde aynı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi... ödenir." (Ek Md. 82/1 sondan bir önceki cümle).

Bu madde kapsamında emekli ikramiyesi ödenenlerden vazife malûllüğü, kanunlarla belirlenen bekleme süresi sonunda kadrosuzluk, yaş haddi veya ölüm sebebiyle haklarında 5510 sayılı Kanunun uzun vadeli sigorta kolları kapsamında aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlara; aylığa veya toptan ödemeye hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde emekli ikramiyesinin hesabında esas alınan katsayılarda meydana gelecek artış nedeniyle oluşacak ikramiye farkları ile ilk mali yılın birinci ayında katsayılar dışındaki diğer unsurlarda meydana gelecek artışa bu tarihte yürürlükte olan katsayılar uygulanmak suretiyle bulunacak ikramiye farkları, emekli ikramiyesi ile ilgili hükümlere göre ayrıca ödenir. Ancak, aylığa veya toptan ödemeye hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde katsayılarda artış yapılmadığı takdirde, müteakiben katsayılarda altı ay içinde yapılacak ilk artıştan doğan ikramiye farkları da ayrıca ödenir(Ek md. 82/2).

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tahakkuk ettirilmiş veya ettirilecek emekli ikramiyelerini almadan ölen ve ölüm tarihinde hak sahibi bulunmayanların emekli ikramiyeleri, kanuni mirasçılara ödenir(Ek md. 82/4).

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakta iken bu şekilde çalışmaları sona erdikten sonra uzun vadeli sigorta kolları açısından aynı Kanuna göre zorunlu olarak sigortalı

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

olmayı gerektirecek bir işte çalışmayanlardan, anılan Kanunun 50 nci maddesine göre isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödemeye devam ederek aylık bağlanan veya toptan ödeme yapılanlara, isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedikleri süreler hariç 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde uzun vadeli sigorta kollarına prim ödedikleri süreler için yukarıdaki fıkralarda belirtilen usûl ve esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir(Ek md. 82/5).

28.2.1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile 28.2.1985 tarihli ve 3160 sayılı Emniyet Teşkilatı Uçuş ve Dalış Hizmetleri Tazminat Kanunu kapsamına giren personelden, uçuş, paraşüt, denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam hizmetlerinin fiilen ifası sırasında; başka birinin sürekli bakımına muhtaç olacak şekilde malûl olanlar ile ölenlerin dul ve yetimlerine en yüksek Devlet memuru aylığı üzerinden, diğer malûllere ise mevcut aylıkları üzerinden yukarıdaki fıkralarda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde ve 30 yıl hizmet yapmış gibi emekli ikramiyesi ödenir(Ek md. 82/6).

5434 SK.nun 89 uncu maddesinde yer alan ikramiyeye ilişkin hükmün, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (2008 Ekim ayı başından önce) kamu görevlisi olan iştirakçileri kapsamına aldığı daha önce belirtmiştik.

Buna göre, hizmet sürelerinin tamamı 5434 sayılı Kanun ve/veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarın bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir(5434 SK 89/1).

Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında hizmeti bulunanlardan mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik, yaşlılık ya da malullük aylığı bağlananlara ise; bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

geçici 4 üncü maddesi hükümlerine tabi olarak bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmalarının, 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartıyla emekli ikramiyesi ödenir(5434 SK 89/2).

İştirakçilerden, kanunlarla belirlenen bekleme süreleri sonunda kadrosuzluk veya yaş haddi sebebiyle emekliye sevk edilenler ve vazife malullüğü hükümlerine göre vazife malullüğü aylığı bağlananlar ile ölüm sebebiyle haklarında emeklilik işlemi uygulananlara; bu Kanuna göre aylığa hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde emekli ikramiyesinin hesaplanmasına esas alınan katsayılar da meydana gelecek artış nedeniyle oluşacak ikramiye farkları ile ilk mali yılın birinci ayında katsayılar dışındaki diğer unsurlarda meydana gelecek artışa, bu tarihte yürürlükte olan katsayılar uygulanmak suretiyle bulunacak ikramiye farkları, emekli ikramiyesi ile ilgili hükümlere göre ayrıca ödenir. Ancak, aylığa hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde katsayılar da artış yapılmadığı takdirde, müteakiben katsayılar da altı ay içinde yapılacak ilk artıştan doğan ikramiye farkları da bunlara ayrıca ödenir(5434 SK 89/6).

Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere, bu Kanunun mülga 68 inci maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir(5434 SK 89/7).

Emekli ikramiyesini aldıktan sonra yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılımlarında, sadece sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukarıdaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir(5434 SK 89/8). Sosyal Güvenlik Kurumunca tahakkuk ettirilmiş veya ettirilecek emekli ikramiyelerini almadan ölenler ile ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetim bırakmadan ölen iştirakçilerin ikramiyeleri, kanuni mirasçılara ödenir(5434 SK 89/10).

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emekli ikramiyesinin tahsili hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

f. Yaş haddi, kadrosuzluk, yetersizlik, ahlaki ve disiplinsizlik nedeniyle ayrılanlara yaşlılık aylığı bağlanması:

5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasında, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan bazı kamu görevlilerine yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin aşağıdaki hükümler uygulanır(Bkz 5510 SK. 44/1-a,b):

a) 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40.ıncı maddesi gereğince yaş haddinden emekliye ayrılanlara 5400 gün prim ödeme gün sayısı olması halinde,

b) Özel kanunları gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenlere yaş şartı aranmaksızın, prim ödeme gün sayısı 9000 gün olması halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

5510 sayılı K.nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlardan subay, astsubay, askerî memurlar, uzman jandarma ve uzman erbaşlar ahlâk noktasından hükümlerle veya yetersizlik ya da disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine veyahut askerî mahkemelerce verilecek kararlar üzerine kurumlarınca re'sen, bunlar dışında kalanlar ise ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı yönetmeliğine göre sicilleri üzerine kurumlarınca re'sen emekliye sevk edilenlere ise, 28 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasında belirtilen yaş ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları halinde yaşlılık aylığı bağlanır(Bkz 5510 SK. 44/2).

Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40.ıncı maddesinde belirlenen yaş hadleri sebebiyle emeklilik işlemleri, doğum tarihlerinde ay ve gün yazılı olmayanlar ile doğum günleri 1 Eylül'den önce olanlar için 1 Eylül, doğum günleri 1 Eylül ve daha sonra olanlar için müteakip yılın 1 Eylül tarihinde yapılır(5510 SK. md.57/5).

g. Görevden uzaklaştırılanlar, tutuklananlar veya görevine son verilenlerin sigortalılıkları ve primleri :

5510 SK.nun 45 inci maddesi 1 inci fıkrası; Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan sigortalılardan (kamu görevlileri) görevden uzaklaştırılan, görevi ile ilgili olsun veya olmasın herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan, kanunları gereğince eksik aylığa müstahak bulunanların prime esas kazançlarının yarısı; kanunlarına göre bu müddetler için sonradan görevlerine iade edilerek tam aylığa hak kazananların ise prime esas kazançlarının tamamı üzerinden prim alınacağını, prime esas kazançların yarısı üzerinden prim alınanların prim ödeme gün sayısı bu sürelerin yarısı olarak hesap edileceğini amirdir.

Görevine son verilenlerden yargı kararı ile görevlerine iade edilenlerin primleri, göreve son verildiği tarihten göreve başladığı tarihe kadar kendi kadrosunun veya emsali kadronun prime esas kazancına göre hesaplanır. Bu durumdakilerin primlerine ait sigortalı ve işveren hisselerinin gecikme cezası ve gecikme zamları kurumlarınca ödenir ve bu süreler sigortalılık süresinden sayılır(Bkz. 5510 SK. 45/2).

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan (kamu görevlileri), ilgili kanunları gereğince kullandıkları aylıksız izin sürelerinin bitiminden sonra göreve başlayanlar ile göreve başlaması için tanınan süreler ile bir yıl ve daha az süreyle aylıksız izne ayrılanların aylıksız izin sürelerinde bu Kanunun 67 nci maddesinde aranan 30 günlük prim ödeme şartı aranmaz. Bu durumdaki sigortalıların aylıksız izinli oldukları süreler için prime esas kazanç alt sınırının altında olmamak kaydıyla aylıksız izne ayrıldıkları tarihteki prime esas kazançları üzerinden % 12 oranında genel sağlık sigortası primi işverenlerince ödenir. Ancak askerlik hizmeti nedeniyle aylıksız izne ayrılanların genel sağlık sigortası priminin ödenmesinde, bir yıllık süre sınırı uygulanmaz(Bkz. 5510 SK. 45/4).

h. Bazı kamu görevlilerinin prime esas kazançları ve prime esas kazanç üst sınırı:

Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyanların ve astsubay meslek yüksek okulu öğrencileri ile astsubay nasbedilmek

üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adaylar ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ile fakülte ve yüksekokullarda Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okuyanlar ile subay ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adayların öğrenci harçlıkları ile ilgisine göre en az aylık alan teğmen veya astsubay çavuşun prime esas kazançları arasındaki farkın primi; polis akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan öğrencilerin öğrenci harçlıkları ile komiser yardımcısı veya polis memuru prime esas kazançları arasındaki farkın primi, öğrenciler adına kurumlarınca ödenir(Bkz. 5510 SK. 46/1).

Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa nasbedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler veya yedek astsubaylık hizmetini takiben astsubaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksekokullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atananların başarılı öğrenim süreleri; borçlanmanın yapıldığı tarihte ilgisine göre en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru ya da komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, bu sürelerle ait primler kendilerince ödenerek borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bu şekilde hesap edilecek borç, tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler halinde ödenir(Bkz. 5510 SK. 46/2).)

Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okumakta iken Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerin, daha önce kendi hesabına okudukları normal okul süreleri hakkında, ikinci fıkra hükümleri uygulanır(Bkz. 5510 SK. 46/3).

Talim ve manevra için rütbe ile silâh altına alınan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan sigortalılardan rütbelerinin prime esas kazançları, vazifelerinin prime esas kazancından fazla olanların prime esas kazanç farklarına ait primleri vazife gördükleri kurumlarınca ve seferberlik ve harp için silâh altına alınanlardan vazifelerinin prime esas kazançları, rütbelerinin prime esas kazancından

fazla olanların prime esas kazançları arasındaki farkın primleri de, rütbelerinin prime esas kazancını ödeyen kamu idaresince kesilerek Kuruma ödenir(Bkz. 5510 SK. 46/4).

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalıların prime esas kazançlarının tespitinde 82 nci maddede belirtilen üst sınır aranmaz. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalılardan, aylıksız izinli sayılmaksızın ve tabi olduğu personel kanunu ile ilgisi devam edecek şekilde yurt dışına geçici ya da sürekli görevle gönderilenlerin prime esas kazancının hesabında; geçici görevle gönderilenlerin buldukları kadroya ilişkin prime esas kazancı, yurt dışı kadrolarına atanmaların ise yurt dışına atanma tarihi itibarıyla, atandıkları kadro ile atanmadan önceki yurt içi kadrosuna ilişkin prime esas kazançları yüksek olanı esas alınır. Sürekli görevle atanmaların yurt dışı kadrolarına ilişkin prime esas kazancın hesabında dikkate alınacak ödeme unsurlarından, ilgili mevzuatı uyarınca söz konusu kadroya bağlı olarak belirleme yapılmamış ödeme unsur ve tutarlarını, kadrosunun bulunduğu kurum personelinin yararlanmakta olduğu ödeme unsurlarıyla sınırlı olmak ve aynı veya benzer nitelikteki kadroya ilişkin prime esas kazançta tabi ödemeleri gözönünde bulundurmak suretiyle belirlemeye ilgili kamu idaresinin görüşü üzerine Kurum ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir(Bkz. 5510 SK. 46/5).

Kadrosuzluk Tazminatı:

926 Sayılı Kanunun 49 ncu maddesinin KHK/499 ile değişik (f) bendine göre; Bekleme süreleri sonunda terfi ettirilemeyen general ve amiraller emekliye sevk edilirler. Bunlardan:

I – Bekleme ve görev süresi sonunda emekliye sevk edilen veya bu süreler içerisinde kendi isteği üzerine emekliye ayrılan orgeneral-oramiraller,

II – Bekleme süresi sonunda, kadrosuzluk sebebiyle terfi ettirilemeyerek emekliye sevk edilen general ve amiraller,

III – Bu maddenin (d) bendi gereğince aynı rütbede hizmete devam ettirilerek kadrosuzluk nedeniyle, bir üst rütbeye terfi ettirilmeyip emekliye sevk edilen general ve amiraller,

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

IV – 47 nci maddenin (f) bendine göre korgeneral-koramiralliğe yükselemeyen ve bekleme süresi sonunda emekliye sevk edilen tümgeneral-tümamiraller,

V – Yaş haddinden emekliye ayrılan general-amiral ve albaylar ile,

VI – Kadrosuzluk nedeniyle yaş haddinden önce emekliye sevk edilen albay, yarbay, binbaşı ve yüzbaşılara,

emekliye sevk edildikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren, orgeneral aylığının (ek gösterge dahil) aşağıdaki oranlarına göre rütbelerinin yaş haddinden az olmamak üzere 65 yaşına kadar olan sürede Emekli Sandığına kadrosuzluk tazminatı ödenir.

<i>Orgenerallere</i>	:	% 100'ü
<i>Korgenerallere</i>	:	% 90'ı,
<i>Tümgenerallere</i>	:	% 80'ı
<i>Tuğgenerallere</i>	:	% 75'i
<i>Albaylara</i>	:	% 70'i
<i>Yarbaylara</i>	:	% 55'i
<i>Binbaşılara</i>	:	% 50'si
<i>Yüzbaşılara</i>	:	% 30'u

Ancak bu suretle verilecek emekli aylığı ve kadrosuzluk tazminatının toplamı, Silahlı Kuvvetlerde görevli aynı rütbedeki bütün emsalinden en az istihkak, tazminat ve aylık alanın eline geçenden fazla olamaz. Ödemeler herhangi bir vergiye tabi tutulmaz ölenlerin varislerine intikal etmez(926 S. md. 49/f). Bu tazminatlar vergiye tabi değildir ve yaş haddinden önce ölenlerin varislerine intikal etmez(49/f.3).

Kazai kararlarla bir üst rütbeye yükselen albay ve general - amirallerden ancak kadrosuzluk nedeniyle (Bekleme süresini doldurmadan) emekliye sevk edilenlere de yeni rütbesi üzerinden (f) bendindeki esas ve usullere göre kadrosuzluk tazminatı verilir(49/g).

Makam Tazminatı:

926 Sayılı Kanununun EK-18 nci maddesine göre makam tazminatı alanlara emekliliklerinde de bu tazminat ödenir. Makam tazminatı personelin ölümünden sonra da aynı esaslar doğrultusunda ölenin dul ve yetimlerine intikal eder.

TSK.DAN İSTİFA, EMEKLİLİK VB. SEBEPLERLE AYRILMA KONUSUNDA EMSAL KARARLAR:

DANIŞTAY KARARLARI:

- Emekli olanların, memurluğa yeniden atanmaları durumunda kazanılmış hak aylık derecelerinden aşağı derecelere atanmış olsalar da, yeni hizmetleri emeklilik yönünden eski derecelerinde değerlendirilir(Danıştay 10. Dairesi, 7.6.1988, E. 1986/481 K. 1988/1042)
- Devlet memurlarının, yasal hastalık izni süresince iyileşmemesi nedeniyle emekliye sevk edilebilmesi için, yasal hastalık izninin bittiği tarih itibariyle hastalığının iyileşmediğinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak saptanması gerektiği hk. (Danıştay 10. Dairesi, 05.11.1992, E. 1991/783, K. 1992/3858, Dnş.Derg. 87, s. 504-507.)
- Akıl hastalığı nedeniyle tedavi gören ve tedavi sonucunda düzenlenen sağlık raporunda hastalığının şifa olduğu ve genel idare hizmetleri sınıfından memur olarak çalışabileceği belirtilen bir kişi âdi malûl olarak emekliye sevk edilemez. (Danıştay 10. Dairesi, 06.06.1994,, E. 1993/1671, K. 1994/2557, Dnş.Derg. 90, s. 1056-1058)
- İlgililerin vazife malulü sayılabilmesi için maluliyet doğuran olay sırasında görevli olmalarının tek başına yeterli olmayıp malullüğün görevin neden ve etkisiyle meydana gelmiş olması gerektiği hakkında. (Danıştay İdari Davalar Daireleri Genel Kurulu, 19.11.1999, E.No:1998/725, K.No:1999/1082, Dnş. Derg. S.103,s.71)
- Polis memurunun görevli bulunduğu sırada geçirmiş olduğu trafik kazası sonucu ölmesi nedeniyle eşine vazife malullüğü aylığı bağlanması gerektiği

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

---

hakkında. (İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, T:19.11.1999, E.No:1998/431, K.No:1999/1090, Dnş.Derg. S.103, s.73)

- Resen emekliye sevk işlemleri yargı kararıyla iptal edilenlerin tekrar eski görevlerine dönmeleri halinde ikamet mahalli ve görev mahalli arası yolluklarının ödenmesi gerektiği hakkında. (Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, 20.10.1999, E.1998/77 K.1999/954 Dnş.Derg. 103 Sayfa:76)
- Aday memur olarak görev yapan davacının müfettiş raporuna dayalı olarak başvuru formu kendisi tarafından kendisi tarafından doldurulmadığı ve sınav kağıdında tahrifat yapılarak doğru cevap sayısının değiştirilerek yükseltildiği gerekçesiyle görevine son verilmesine ilişkin işlemde, kesin bir saptama bulunmaması ve sınav kağıdında iddia edilen tahrifatın olup olmadığı veya kimler tarafından yapıldığının kanıtlanmaması karşısında işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı hakkında. (Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 15.10.1999, E.1998/419 K.1999/887, Dnş.Derg. 103 Sayfa:92)
- İsteğe bağlı emeklilik işlemini kurumun en yüksek amirinin onayıyla tekemmül ettiği ve onayla birlikte kamu görevlisi statüsü sona ererek emekli statüsü kazanan iştirakçinin daha sonra emeklilik isteminden vazgeçmesinin emeklilik işlemini geri almasını gerektirmeyeceği hakkında.(Danıştay 5.Daire 9.9.1999, E.1999/2302 K.1999/2444 Dnş.Derg. 103 Sayfa:404)
- Emekliye ayrılma istemli dilekçelerinde emekliye ayrıldıkları tarihi itibarıyla ikame ettikleri adresi bildirmiş olmaları nedeniyle kendilerine harcırah ödenmeyen ilgililerin, emekliye ayrıldıkları tarihten itibaren Harcırah Kanununun 56 ncı maddesinde öngörülen 6 aylık süre içinde adreslerini değiştirmiş olmaları halinde, bu süre içinde idareye başvurarak aynı Kanunun 10/2 nci maddesi uyarınca kendilerine harcırah ödenmesini isteyebilecekleri ve bu nedenle davalı idarece aksi yönde tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında. (Danıştay 5.Daire, 28.10.1999, E.1996/2675 K.1999/3256, Dnş.Derg.103 Sayfa:409)

Hazırlayan: Avukat Orhan ÇELEN- 03.02.2021 ANKARA

- İdarenin; devlet memurunun sahip olduğu emeklilik hakkını istediği zaman kullanmasına imkan tanınması ve belli bir tarih belirtmek suretiyle isteğe bağlı olarak emeklilik talebinde bulunan devlet memurunun, bu tarihten önce emeklilik hakkını kullanmaktan vazgeçebileceğini gözetmesi, bu nedenle kişinin emekli olmak için belirttiği tarihten önce emeklilik işlemlerini tekemmül ettirmemesi gerektiği hakkında.(Danıştay İdari Dava D. Krl, 22.2.2007, 2005/3139 E., 2007/114 K.).
- Yargıtayın "kazanılmış hakları saklı denilerek" rüşvet tespiti yapılması halinde memuriyete son verilmesi gerektiğine dair karar.(Danıştay 12. Dairesi, 5.12.2007, E.No: 2005/5714, K.No : 2007/5753)
- Emekli olmak istediği tarihten önce emeklilik isteminden vazgeçtiğini davalı idareye bildirmesi halinde, davacının emeklilik onayının geri alınması gerektiği hakkında.(Danıştay 11. Dairesi, 30.1.2008, Esas No : 2007/8864 Karar No : 2008/665)
- Emekliliğin devlet memurlarına tanınmış bir hak olduğu, memurun isteği üzerine emekliye ayrılması ilgilinin bu yöndeki iradesini yetkili makamlara dilekçe ile iletmesi ve yasal şartları gerçekleştirdiğinin tespit üzerine bu başvurunun onaylanması suretiyle gerçekleştiği, bu durumda ilgilinin emeklilik başvurusunun onayı ile kesin ve yürütülmesi zorunlu idari işlem ortaya çıkarak hukuki sonuç doğduğunu, bu durumda, emeklilik isteminin onaylanma tarihi olan 31/12/2012 itibarıyla artık memur statüsünde olmayan davacının, bu tarihten sonra 25/02/2013 tarihinde göreve son işlemi tesis edilmesinin hukuka aykırı olduğu hk(Danıştay 12. Dairesi, Esas No : 2016/8182, Karar No : 2018/2178)
- Emekli olan kişinin emeklilik isteminin onaylandığı tarih itibarıyla artık memuriyet statüsü sona erer. Bu nedenle bu kişi hakkında emeklilik onay tarihinden sonra göreve son verme işlemi tesis edilemez.(Danıştay 12. Dairesi, 16.5.2018, E: 2016/8182; K: 2018/2178)

- **ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ İLE HALEN KALDIRILMIŞ OLAN ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ KARARLARI**
- Davacının 15.3.1971 tarihli emeklilik isteme dilekçesinden hemen dört gün sonra 19.3.1971 tarihinde isteğinden vazgeçmesine rağmen yapılan emeklilik işleminin iptali konusunda açılan davanın; emeklilik onayı çıkmadan davacının ikinci dilekçesinin nazara alınması gerekirken birinci dilekçeye itibar edilmesi, serbest iradenin idarenin isteğine uygun bir şekilde tecezzisi mahiyetinde bulunmamaktadır ki kamu yararı bahse konu olmadığına göre hakkaniyet kurallarına aykırı görülmemekle.. işlemin iptaline.. **(AYİM.2.D., 1973, E.70, K.313)**
- Kendi arzusu ile emekliliğini isteyip henüz hakkında onay alınmadan bu isteğinden vazgeçtiğini bildiren davacının davasının kabulü gerekir.**(AYİM.2.D., 5.7.1973, E.424, K.234)**.
- Davacının celp edilen sicil dosyasının ve işleme esas belgelerin incelenmesinde sicillerinin vasatın üstünde düzenlendiği disiplinsiz ve yetersizliği hakkında her hangi bir kaydın bulunmadığı yasa dışı görüşleri benimsediği iddia edilen davacının hakkında kanuni takibatta yapılmadığı anlaşılacakla isbatı imkansız ve başkaca delillerle teyit edilmeyen mücerret isnat yüzünden davacının re'sen emeklilik işlemine tabi tutulmasında kanuni isabet görülmediğinden...işlemin iptaline.. **(AYİM.2.D., 1973, E.111, K.292)**
- Davacının mankûmiyeti için yeterli olmayan delil ve belgelerin idari işlem için yeterli bulunması ve idari işleme mesnet teşkil etmesi daima mümkün olduğundan ... davanın reddine ..**(AYİM.2.D., 1973, E.547, 1975, K.1118)**
- Bir şahsın emekliye sevk ve bir üst rütbeye terfi ettirmemesine ilişkin işlemlerin iptalini dava etmek hakkı, mirascıya intikal etmeyen münhasıran "öleni ilgilendiren" haklardan olduğu cihetle, 1602 sayılı Kanununun 61 nci maddesi gereğince davacının 15 Şubat 1971 tarihli dava dilekçesinin iptaline...**(AYİM Drl.Krl., 7.12.1973, E.276, K.76)**

- Emeklilik süresi dolmuş olsa dahi, yükümlülük ikmal edilmeden Silahlı Kuvvetlerden ayrılınamıyacağı.(**AYİM.2.D., 3.4.1974, E.73/245, K.392; 9.4.1974, E.724, K.404**)
- Davacının düçar olduğu ruhi hastalık nedeniyle sağlık yönünden emekliye sevk edilmesi mümkün iken, disiplinsizlikten emekliliğini gerektirir vahamette olmayan eylemlere dayanılarak yapılan emeklilik işlemi..... kanuna, hukuka ve hakkaniyet ilkelerine aykırı olmakla iptaline... karar verildi.(**AYİM.2.D., 10.7.1974, E.1973/340, K.703**)
- Davacının istirahatli oluşu sebebiyle emeklilik işleminin tebliğ edilememiş olması, hizmet görmeyen mumaileyhe maaş verilmesini gerektirmez. Emekliye sevk edildiği tarih ile Ordu ile ilişkisinin kesildiği tarih arasında fuzulen ödenen maaşların geri alınmasında mevzuata aykırılık yoktur.(**AYİM.1.D., 28.5.1975, E.726, K.939**) .
- Gerek okul hayatında gerekse kıtada çeşitli zamanlarda disiplin bozucu davranışları belgelendiren, zamanında yapılan ikaz ve ihtarlar ve verilen disiplin cezalarına rağmen ıslah olmadığı gibi tavır ve hareketlerini hizmetin gerektirdiği şekilde düzenliyemeyen, ayrıca Silahlı Kuvvetlerin itibarını sarsacak derecede Ankara ve İstanbul piyasalarına borçlanıp ve bu borçlarını ödememesi sebebiyle icra takiplerine uğrayan davacının disiplinsizlik sebebiyle emekliye sevk işleminde yasa ve yönetmelik hükümlerine aykırılık yoktur.(**AYİM.Dri.Krl., 17.10.1975, E.300, K.80**)
- Toptan ödemeye tabi tutulmak suretiyle Silahlı Kuvvetlerden ilişkisi kesilen subaya emekli subay tanıtma kartı verilmemesinde usulsüzlük olmadığı hk.(**AYİM.1.D., 2.11.1976, E.1975/569, K.2403**)
- Emeklilik, sicil, nasıp, terfi ve benzeri işlemlerle ilgili olarak açılan iptal davalarının karar bağlanmasından önce, davacının ölümü halinde, davayı takip hakkı mirascılarına geçer. (**AYİM İçt.Brl.Krl., 7.2.1977, E.1974/3, K.1977/3**)
- Astsubay sınıf okullarında geçen başarılı eğitim ve öğrenim süresinin emeklilik fiili hizmet süresinden sayılacağı, bunun memuriyet kıdemine dahil

- hizmet süresinden sayılmıyacağı hk.(AYİM.1.D., 13.11.1979, E.1855, K.1548).
- Adi malüliyetine karar verilip isteği üzerine sınıf değiştiren asker kişinin her zaman malülen emekliliğini isteme hakkı vardır.(AYİM.2.D., 30.4.1980, E.80/22, K.80/114)
  - Tek başına müracaat eden emekli subaya kamp tahsis edilmemesinde mevzuata aykırılık olmadığı hk.(AYİM.1.D., 22.11.1983, E.1983/177, K.1983/206)
  - Emekliliği iptal edilip yeniden Silahlı Kuvvetlere alınan davacının emekliye sevk edildiği tarihten, tekrar Silahlı Kuvvetlere alındığı tarihe kadar geçen süreye ait bilumum haklarının iade edilmesi gerekir.(AYİM.1.D., 29.5.1984, E.46, K.157)
  - İstifaen Silahlı Kuvvetlerden ayrılıp, aidatını çekmemesi sebebiyle 60 yaşını doldurduğu tarihte Emekli Sandığına emekli aylığı bağlanan davacının, Silahlı Kuvvetler emeklisi sayılmayacağı hk.(AYİM.1.D., 23.10.1984, E.137, K.250)
  - Emeklilik statüsünün onay tarihinden geçerli olduğu, tebligatın daha sonra yapılmış olmasının bu statüyü etkilemeyeceği hk.(AYİM.1.D., 7.5.1985, E.122, K.102)
  - Deniz pilotu olan davacının kadro görev yeri pilot olmayan yerlerde istihdam edilmiş olsa da, fiilen uçuş yaptığı sürece, 6 aylık itibari hizmet süresi zammından yararlanması gerekir. (AYİM.1.D., 7.1.1986, 85/202E., 86/5K.)
  - 25 fiili hizmet yılını tamamlayan, ancak yaş sınırını doldurmadığı için "müstafi" statüsüne alınan davacının, Türk Silahlı Kuvvetleri emeklisi statüsünü kazandığı bir gerçek olup, kendisi ile bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerine emeklisubay/astsubay kimlik kartı ve sağlık muayene fişi; kendisine de silah ruhsatı verilmesi gerekir.(AYİM.1.D., 26.12.1989, 89/571-570, E-K.)
  - 10 yıllık fiili hizmet süresini tamamlamadan aylıksız olarak adi malülen emekliye ayrılan davacının; 5434 Sayılı Kanununun 53 ncü maddesinde belirtilen tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalanması nedeniyle,

başkasının yardımı olmaksızın yaşantısını sürdürme imkânı kalmadığı ve 5 yıllık fiili hizmet süresini de tamamladığı anlaşıldığından, adi malûlük aylığı bağlanması gerekir. **(AYİM.1.D., 27.11.1990, 90/1319-1044, E-K.)**

- Davalı idarenin kabulü sonucu adi malûl sayılan davacının, yeniden sağlık kuruluna sevki işlemi kesin hüküm ilkesiyle bağdaşmaz. **(AYİM.1.D., 1.10.1991, 91/691-2185, E-K.)**
- Vazifenin sebep ve etkisiyle meydana gelmiş olsa bile arızası askerliğe elverişsiz hale gelmesine yeterli olmayan davacıya vazife malûlülüğü aylığı bağlanamaz. **(AYİM.1.D., 17.9.1991, 91/1977-2043, E-K.)**
- Mahalli idareler ara seçimine katılmak üzere emeklilik isteminde bulunan ve bu istemi idarece kabul edildiğinden, yolluğunu alarak birliği ile ilişkisini ve iki ay süreyle muayenehanesinde serbest meslek tora eden davacıya, emeklilik onayının gecikmesi dolayısıyla açıkta geçen sürelerle ilişkin görev aylıklarının ödenmesi mümkün değildir. **(AYİM.1.D., 9.11.1991, 93/292-989, E-K.)**
- Hizmet esnasında bünyesel bir rahatsızlık sonucu ölüm halinde vazife malûlü aylığı bağlanmaması hukuka uygundur. **(AYİM.1.D., 22.9.1992, 92/414-1136, E-K.)**
- Kamu personeli dil sınavına (KPDS) girmek üzere Kıt'asından izinli olarak Ankara'ya giden ve sınav sonrası birliğine dönmek üzere bindiği sivil otobüsün kaza yapması sonucu sakatlanan davacının, vazife malûliyeti hükümlerinden yararlandırılması gerekir. **(AYİM.1.D., 16.2.1993, 92/723E., 93/149K.)**
- TSK. Personelinin Sağlık Muayeneleri Yönergesinin 4 ncü Maddesine göre, ilk alınan sağlık kurulu raporu ile kontrol muayenesi sonucu alınan rapor arasında tanı ve karardan her ikisi ya da biri farklı ise, ilgilinin hakem muayenesine sevki gerekir. **(AYİM.2.D., 10.3.1993, 92/569E., 93/206K.)**
- Hizmet esnasında bünyesel nedenle (kalp rahatsızlığı) bağlı olarak ölüm olayı ile vazifenin sebep ve etkisi arasında uygun bir illiyet bağının yokluğu karşısında; müteveffa astsubayın adi malûl olarak kabulünde hukuka aykırı bir yön yoktur. **(AYİM.1.D., 14.9.1993, E.93/52, K.728).**

- Vazife malüllüğü aylığı bağlanabilmesi için, malûliyet görevin neden ve etkisiyle oluşması gereklidir. **(AYİM.1.D, 9.11.1993, E. 49, K. 875)**
- Bölücü örgütle girişilen silahlı çatışmada vurularak yaralanan, ancak hatalı düzenlenen sağlık kurulu raporu ile "sağlam" olarak terhise tâbi tutulan davacının, terhis sonrası kontrol ve hakem muayeneleri sonucu sakat olduğunun kesin olarak belirlenmesi karşısında, vazife malûliyeti aylığının bağlanması gerekir. **(AYİM.1.D., 30.11.1993, 93/514-1007, E-K.)**
- T.S.K. vazife malûllerine, 5434 Sayılı Kanunun 64/3 maddesi gereğince, aylıkları arttırılarak ödendiğinden; 2330 Sayılı Nakti Tazminat Kanunu kapsamındaki bir görevin ifası sırasında malûliyete uğrayan davacı subaya, aynı kanunda öngörülen % 25 arttırımlı emekli aylığı bağlanması mümkün değildir.**(AYİM.1.D., 21.12.1993, E.613, K. 1131)**
- TSK. emeklilik statüsü için 5434 Sayılı Kanunda öngörülen 25 yıl fiili hizmet koşulunu yerine getirmeden istifaen ordudan ayrılan davacıya, emekli subay kimlik kartı verilmez. **(AYİM.2.D., 9.2.1994, E.1993/99, K.1994/652).**
- Davacı subayın Harp Okulunda 18 yaşın altında geçirdiği sürelerin fiili hizmet olarak kabulü mümkün olmadığı gibi; sandık iştirakçiliğinin 18 yaşın doldurulması ile başlayacağına ilişkin 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin Anayasaya aykırı bir yönü yoktur.**(AYİM.1.D., 12.4.1994, E.1993/1233, K.1994/534)**
- Astsubay Sınıf Okulunda geçen sürelerin 5434 sayılı Kanunun 12/j ve 31/6 ncı maddeleri gereğince fiili hizmet müddetinden sayılması gerekirse de; sınıf okulunda sağlık nedeniyle başarısız sayılan davacının, bir yıl olan sınıf okulu süresinden fazla olarak okuduğu bu başarısız geçen sürenin fiili hizmet süresinden sayılması mümkün değildir.**(AYİM.1.D., 26.4.1994, E. 1993/1209, K. 1994/580)**
- Görev sırasında meydana gelmesine rağmen, doğan zararın yasak bir fiilin icrasından kaynaklanması dolayısıyla, davacıya vazife malûliyeti aylığı bağlanamaz. **(AYİM.1.D., 10.5.1994, E. 586, K. 693)**

- Vazife malûllüğü halinin kabulü için, ilgilinin uğradığı sakatlığın vazifenin sebep ve etkisi sonucu meydana gelmesi şart olup; dıçar olduğu psikolojik rahatsızlığın kökeninin çok eski yıllara dayalı olduğu tıbben belirlenen davacının, askerde iken bölücü teröristlerle girişilen bir çatışma sonrası ruh hastası olduğu olduğuna ve dolayısıyla vazife malûlü sayılmasına ilişkin iddiası, hukuki dayanaktan yoksundur. **(AYİM.1.D., 1.11.1994, E.1001, K.1193).**
- Davacı astsubayın duçar olduğu hastalığın muharip ya da yardımcı sınıflar yönünden sınıf değişikliğini gerektiren bir mahiyeti olmadığı Sağlık Yeteneđi Yönetmeliğinden anlaşıldığından; adi malûl sayılmamasında hukuka aykırı bir durum yoktur. **(AYİM.1.D., 27.6.1995, E. 1995/290, K. 1995/694).**
- Sabah sporu esnasında ayağından sakatlanıp malûl kalan davacı uzman jandarma çavuşun vazife malûlü sayılması gerekir.**(AYİM.1.D., 26.9.1995, E.1994/1123, K. 1995/8819).**
- Kendilerine verilen asayiş görevinin ifası sırasında askeri aracın devrilmesi sonucu davacıların desteği jandarma uzman çavuşun ölmesi durumunda 2330 sayılı Kanunun öngördüğü şartlar tahakkuk ettiğinden; davacı anne ve babaya muhtaç olup olmadıklarına bakılmaksızın ölen evlatlarından dolayı vazife malûliyeti aylığı bağlanması gerekir. **(AYİM.1.D., 10.10.1995, E.1995/55, K.1995/907).**
- Astsubay sınıf okulunda geçen öğrenim sürelerinin fiilî hizmetten sayılabilmesi içinde 5434 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle öngörülen 18 yaşını bitirmiş olma koşulu, ayrıca aranmalıdır.**(AYİM.1.D., 1.4.1997, E.1996/635, K.1997/270)**
- Güven ve asayişin sağlanması görevinin sebep ve tesiri ile ve doğrudan bu görevi nedeni ile emeklilik statüsünde bulunduğu sırada öldürülen subayın eşine 3480 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tütün ikramiyesi ödenmesi gerekir.**(AYİM.1.D., 14.10.1997, E.1997/2, K.1997/685)**
- 926 Sayılı Kanunun Ek-5 nci maddesi uyarınca albaylık rütbe bekleme süresini tamamladığı için, istekle emekli olması halinde dahi kendisine

kadrosuzluk tazminatı verilmesi gerekli olan davacı hakkında, malülen emekliye sevk işlemi tesis ve kadrosuzluk tazminatı ödenmemesi hukuka aykırıdır.(AYİM. 2.D., 15.10.1997, E.1997/282, K.1997/843)

- et pilotu olarak görevli iken rahatsızlığı nedeniyle bu statüsüne son verilen, akabinde yeniden yapılan kontrol ve hakem muayeneleri sonucu pilotaja elverişli olduğu belirlendiğinden, isteği üzerine ulaştırma uçaklarına pilot olarak atanan davacının uçuş yapmadığı döneme ilişkin sürenin uçuş hizmet yılı hesabında dikkate alınmamasında hukuka aykırı bir yön olmadığı gibi, sözkonusu işlemler nedeniyle de davacının bir zarara uğradığı da kabul edilemez.(AYİM.2.D., 5.12.1997, E.1996/80, K.1997/294)
- 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 121 inci maddesindeki özel hüküm nedeniyle davacıya sehven yapılan fazla ödemelerin emekli aylığından re'sen kesilmek suretiyle geri alınmasında hukuka aykırılık yoktur.(AYİM.2.D., 17.12.1997, E. 1995/1085, K.1997/1017)
- Statüde iken adi malül hale gelen davacının YAŞ kararıyla ayırma işlemine tabi tutulması, kendisine adi malülen emeklilik aylığı bağlanmasına engel değildir.(AYİM.Drl.Krl., 11.6.1998, E.1997/100, K.1998/76)

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİYLE KALDIRILMIŞ OLAN ASKERİ YARGITAY KARARLARI:

- Bir subay veya astsubay hakkında emeklilik işlemi, ancak bu tasarrufun alakalıya tebliği ile tekemmül edeceğinden, henüz hakkında böyle bir tebliğe tevessül edilmemiş olan sanığın, sırf arkadaşından öğrendiği emekli olduğu yolundaki haber üzerine iznini geçirmesi, izin tecavüzü suçunu teşkil eder.(As.Yrg.2.D., 16.9.1964, E.771, K.773) (Özbakan: A.g.e., s.61)
- Sanığın 30 Ağustos 1977 tarihinde yükümlülük süresini bitirerek 1 Eylül 1977 tarihinde istifa dilekçesini verdiği ve bir ay iki gün bekledikten sonra 3.10.1977 tarihinde birlüğinden uzaklaştığına ve istifasını imkansız kılacak başkaca bir nedende bulunmadığına göre, ayrılışında firar kastını taşımadığı

açık iken aksine görüşle, yazılı olduğu şekilde mahkûmiyet kararı verilmesi kanuna aykırı görülmüştür. **(As.Yrg.2.D., 7.11.1979, E.301, K.291)**

- Emeklilik dilekçesi vermiş olsa dahi, askerlikle ilişkisi kesilinceye kadar her askerin İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliği dairesinde verilmiş bulunan emri yerine getirmesi zorunlu olup sanığın mühimmat mal sorumluluğu görevini devralmasına dair âmirince verilen emri 20.7.1981 tarihinde kadar yerine getirip bu tarihte emeklilik dilekçesi verdiğinden bahisle ve ikinci bir külfet olmaması düşüncesiyle devir teslim işlerini bırakması ve defalarca yazılı ve sözlü uyarılara rağmen mal sorumluluğu görevini teslim almaya yanaşmaması karşısında emre itaatsızlıkta ısrar suçu teşekkül eder. **(As.Yrg.5.D., 15.12.1982, E.845, K.781)**
- Yabancı uyruklu kadınla evlenme her ne kadar istifa etmiş sayılmayı gerektirirse de; sırf evlenmenin vuku bulunması yeterli olmayıp, bu konuda birliğin gerekli araştırmayı yaparak karar vermesi icabeder. Bu nedenle, izinli olduğu sırada yabancı uyruklu kadınla evlenen sanık Ütğm.nin, iznin bitiminde istifa etmiş sayılacağından bahisle, hakkında yapılacak idari işlemi beklemeden geri dönmemesi izin tecavüzü suçunu oluşturur. **(As.Yrg.Drl.Krl., 30.4.1987, E.94, K.85)**
- Firara gittikten hemen sonra res'en emekliliği cihetine gidilen sanığın, kesin emeklilik işlemi ile altı haftalık süre içinde geri dönmek imkânı kendiliğinden selbedilmiş olduğundan, ihtiyarı dışında cereyan eden bu durum nedeniyle adı geçen As.C.K.nun 73 ncü maddesinden istifade ettirilmesi gerekir. **(As.Yrg.5.D., 3.6.1987, E.374, K.350)**
- Yabancı uyruklu kadınla evlenen ve ilgili belgeleri de ekleyerek istifa emiş sayılmasını isteyen sanığın, beş aydan fazla bekledikten sonra idarenin cevap vermemesi üzerine görevini terk etmesinde firar kastı yoktur. **(As.Yrg.Drl.Krl., 25.1.1990, E.17, K.12)**
- 8.9.1992 tarihinde 2 yıl müddetle uzman çavuş olarak 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanun ve Yönergesi esaslarına göre vazife ifa edeceğini taahhüt eden sanığın, aynı tarihte göreve başladığı, 8.2.1994 tarihinde komutanlığa,

mesleğini bıraktığına dair dilekçe verip birliğinden ayrıldığı, 12.4.1994 tarihinde de kendiliğinden birliğine döndüğü maddi vakıa olarak sabittir. Sanık temyiz itirazında, görevinden istifa ettiğini, firar durumuna düştüğünü öğrenince derhal birliğine katıldığını, firar kastı bulunmadığını ileri sürmüş ise de; 8.9.1992 tarihinde Manisa Noterliğince düzenlenen taahhütnamede sanığın 2 yıl müddetle 3269 sayılı kanun ve yönerge esaslarına uyacağını kabul ettiği, 8.2.1994 tarihinde bu 2 yıllık sürenin dolmadığı, 3269 sayılı kanun ile bu kanuna göre çıkarılan yönetmelikte istifa müessesesinin bulunmadığı, asker kişinin istifa hakkı olsa dahi istifa ettiğine dair talebinden sonra görevini hemen bırakmayacağı, astın amiri tarafından baskı ve hakarete uğradığında yasalardaki şikayet yolunu kullanabileceği, firar suçunda saikin önem arzetmediği, suç tarihi olan 8.2.1994 tarihinde sanığın asker kişi sıfatını taşıdığı, suçun maddi ve manevi unsurları itibariyle oluştuğundan sanığın temyiz itirazının reddi ile hükmün onanması gerekmiştir. **(As.Yrg.5.D., 13.9.1995, E.511, K.509)**

Orhan Çelen Avukatlık Bürosu